

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 7/1934 i anledning av vicetalmannen Johannes Erikssons m.fl:s petition angående motion till Finlands riksdag om ändrad lagstiftning därhän, att jordens delning i alltför små lotter förebygges.

Petitionärerna rikta i sin framställning landstingets uppmärksamhet på en till sina konsekvenser synnerligen allvarsam företeelse inom landskapet. Genom den klyvning, styckning och avsöndring av jord, som särskilt under de tvenne senaste decennierna ägt rum i landskapet och vartill den senaste tidens socialpolitiska lagstiftning, som gynnat de obesuttna samhällsklasserna på bondebefolkningens bekostnad, icke i ringa mån bidragit, hava de i sig själva små och obetydliga åländska hemman utsatts för en sådan stympning, att den jordbrukande klassens existensmöjligheter äventyras. Då en välbärgad bondeklass i alla tider varit ett lands ryggrad, synes det nu oundvikligt att begränsa jorddelningen, på det att de jordbruk, som ännu icke i högre grad berörts av jorddelningen, må kunna räddas.

Emellertid ligger det enligt utskottets uppfattning utanför landstingets kompetens att stifta lag i berörda avseende, enär lagstiftningen om skiftesväsendet, som jämlikt § 9 punkt 8 är förbehållen republikens lagstiftande organ, främst kommer att beröras av densamma. De stadganden, som principiellt tillåta obegränsad delning av jord, ingå i § 19 mom. 1 och § 27 mom. 1 i förordningen angående skiftesväsendet, utfärdad den 26 oktober 1916. Det förra lagrummet lyder: "Frälse- och skattehemman, som undergått storskifte eller av ålder varit enstaka, så ock genom klyvning eller styckning av sådana hemman uppkomna lägenheter få obehindrat klyvas utan avseende å deras jordvidd" och det senare: "Lägenhet, som får klyvas, må ock genom fränskiljande av visst eller vissa områden utan hinder styckas i flere självständiga lägenheter, envar med motsvarande mantal och skatt." Genom § 24 mom. 2 åter är envar, som äger viss, lagligen bestämd andel i lägenhet, berättigad att få sin andel därav genom klyvning skild, under det att § 36 mom. 2 tillförsäkrar den, som genom överlåtelse förvärvat visst område av en lägenhet, rätt att få området avskiljt genom styckning eller avsöndring.

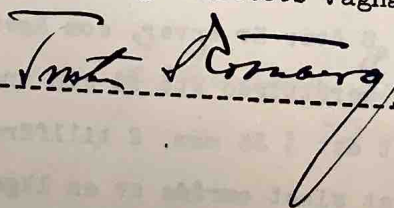
Det råder intet tvivel därom, att ifrågavarande lagstiftning, som definitivt tagit avstånd från det tidigare gällande förbudet mot skattskyldig jords minskning och som helt och hållet neutraliserat stadgandet om tagelott i Ä.B. 12 kap. 7 §, varit för det åländska jordbruket synnerligen olycksdigert, ehuru densamma å andra sidan möjliggjort förvärvande av egna boplatser för personer, vilka icke leva av jordbruk. Då de åländska hemmanen äro synnerligen små och enligt fastländsk måttstock icke kunna betecknas som annat än småbruk, synes just här föreligga ett förhållande, där rikets lagstiftning med stöd av den lokala sakkännedom, varöver landskapsmyndigheterna förfoga, kunde påverkas för åvägbringande av särslagstiftning för Åland. För varje hemmansnummer borde finnas en tillräckligt stor stomlägenhet, eventuellt bestämd i varje särskilt fall.

Emellertid tarvar saken en mycket grundligare beredning än den lagutskottet nu kan åstadkomma och utskottet är ingalunda berett att på basen av petitionärens i allmänna ordalag hållna framställning framlägga ett motionsförslag. Sålunda saknar utskottet grund för bestämmande av den minimiareal, som en åländsk lägenhet bör innehava för att kunna kallas jordbrukslägenhet, och utskottet ställer sig överhuvudtaget tveksamt därtill, huruvida en minimiareal överhuvudtaget bör i lag bestämmas, då förhållandena inom olika delar av landskapet icke äro lika. Måhända vore principiellt förbud mot delning av jord att föredraga framför viss minimiareal, dock med rätt att efter prövning av förhållandena in casu erhålla dispens.

I anseende härtill får utskottet värdsamma st föreslå,
att landstinget, på sätt tidigare varit brukligt,
ville över framställningen inbegära landskapsnämndens
utlåtande och av omständigheterna betingade förslag.

Mariehamn den 23 februari 1934.

På lagutskottets vägnar:

-----

varande: Torsten Rothberg, Johannes Eriksson, Jac. Lundqvist, Jonathan Sjöblom och Carl Bengtz.